

R-äänteen harjoitteluohjeet

OSA III

R-äänteen muodostaminen

R ääntyy yläetuhampaiden takana, samassa paikassa kuin D-äänne. Kielen kärki lyö leveänä ja vähän kuppimaisena hammasvalliin, ja ulos virtaava ilma saa kielenkärjen tärisemään. R-äännettä tuottaessa hampaat ovat hieman raollaan.

R-äänteen perusedellytyksenä on kielen lihasten riittävä hallinta, minkä vuoksi kielen ja suun motoriaan harjoitukset ovat tärkeitä.

D on hyvä apukeino R-äänteen etsimiseen, koska se ääntyy samassa paikassa kuin R ja kieli on samanlaisessa kuppimaisessa asennossa kuin R:ssä. D harjoittaa kielenkärjen liikettä R:n oikealle paikalle. Kun D-äännettä pompottelee, kieli tulee nopeaksi ja taitavaksi.

Opettele ensin napakka D. Huomaa selvä ero D- ja T-äänteiden välillä. T-äänteessä kieli koskettaa yläetuhampaita, D-äänteessä kieli on taempana.

Harjoittelun vaiheet:

1. Lisätään tietoisuutta kielen liikkeistä suujumpalla
2. D-harjoituksia
3. R-täryn etsiminen ja vahvistaminen
4. R:n käyttäminen harjoittelutilanteessa
5. R:n käyttäminen spontaanissa puheessa

Yleiset harjoitteluohjeet:

- Harjoituksia on hyvä tehdä päivittäin, noin 5–10 minuuttia kerrallaan.
- Harjoittelun tulee olla mukavaa: aikuinen ja lapsi tekevät harjoituksia yhdessä.
- Aikuinen näyttää oikeaa mallia.
- Harjoittelussa voi käyttää peiliä apuna. Se voi auttaa lasta hahmottamaan kielen oikean paikan.
- Aikuisen tukea ja apua tarvitaan paljon. Rohkaiseminen ja onnistumisen elämykset kannustavat lasta yrittämään. Jos lapsi innostuu asiasta, hän jaksaa harjoitella ja saavuttaa tuloksia.
- Joitakin lapsia voi innostaa harjoittelutaulukko, johon merkitään harjoittelukerrat (ks. sivu 2).
- Lapsen puhetta ei saa korjata jatkuvasti. Puheeseen kiinnitetään huomiota vain harjoittelutuokiossa tai sovittuina hetkinä.

Harjoitteluun ei saa pakottaa, eikä väsyneenä kannata harjoitella. Jos lapsi ei ole vielä kiinnostunut harjoittelusta, kannattaa asiaan palata myöhemmin. Otollisin ikä R-äänteen harjoitteluun on 5–6-vuotiaana.

Mukavia harjoitteluhetkiä!

Harjoittelutaulukko: Väritä kuva, kun olet tehnyt päivän harjoitukset!

Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai	Lauantai	Sunnuntai
						
						
						
						
						

Puheterapia, Eksote 2016

R-PORTAAT:

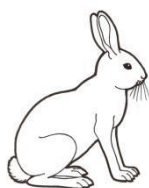
Kulje portaita kohti rubiinia ja R-äännettä. Voit piirtää itsesi tai pupun rappusille siihen kohtaan, missä olet harjoittelussa .

osaan tuottaa kielenkärkitäryä apuäänteen (D) kanssa (DRRR)

osaan tuottaa D-äänteen sanoissa (KOIRA -> KOIDA)

osaan tehdä eron T- ja D-äänteiden välille

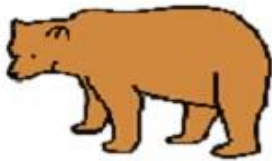
R:n käyttäminen harjoittelutilanteissa

Keksikää pelejä, leikkejä ja tilanteita, joissa voitte tehdä R-täryä (esim. muistipeli, noppapelit).

R:n käyttäminen tavuissa

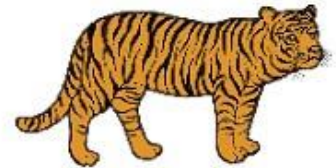
Ennen sanoihin siirtymistä, R-äännettä kannattaa harjoitella tavuissa. Tarvittaessa kannattaa käyttää D:tä tai N:ää apuäänteenä.

Murise niin kuin karhu tai tiikeri:

DRAA
DRREE
DRRII
DRROO

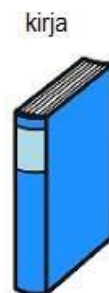
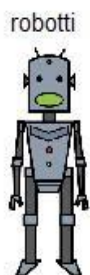
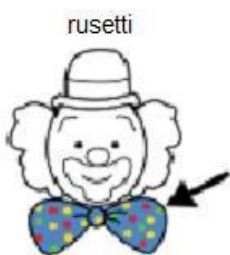
AADRRR
EEDRRR
IIDRRR
OODROO

ADRAA – EDREE – IDRII – ODROO
ANRAA – ENREE – INRII – ONROO

R:n käyttäminen sanoissa

Kun täry onnistuu tavuissa, kokeillaan R:ää sanoissa.

Sanoja voi helpottaa pompottelun avulla (esim. dn dn drusetti, dn dn draha, ad ad audrinko).

Keksikää yhdessä lisää sanoja, joissa on R-äänne, ja tehkää oma pelilauta:

The board game board consists of a path of 20 empty circles. The path starts at a green rectangular box labeled "LÄHTÖ" (Start) with a red sports car icon. It goes right through 5 circles, then down through 5 circles, then right through 5 circles, and finally up through 5 circles to a green rectangular box labeled "MAALI" (Goal) with a trophy icon. Various illustrations are placed around the board: a traffic light with a red light lit (top left), a stick figure tripping (middle left), a traffic light with a green light lit (bottom right), a steering wheel with the word "RATTI" (Wheel) (middle right), a key with the text "Unohdit avaimen, palaa alkuun." (Forgot the keys, back to the start.) (middle right), and a traffic light with a green light lit (bottom right).

Vaio on punainen, odota yksi heittovuoro.

Vaio on vihreä, saat uuden heittovuoron.

RATTI

Unohdit avaimen, palaa alkuun.

Vaio tällä juoksevaa miestä. Peruita 2 askelta.

LÄHTÖ

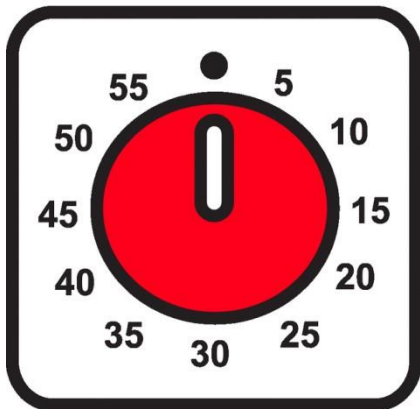
MAALI

R:n käyttäminen spontaanissa puheessa

Oikea R-äänne ei yleensä siirry puheeseen ilman harjoittelua. Käyttöönotto tapahtuu vähitellen ja vaatii lapselta keskittymistä puheeseen.

R:n vakiinnuttamista puheeseen voi harjoitella seuraavin keinoin:

1. Lapsi toistaa aikuisen perässä pienen hetken R-sanoja (ks. peli sivulla 7), mieluiten pari kertaa päivässä. Myöhemmin voidaan kokeilla R-lauseita.
2. Lapsi nimeää itsenäisesti R-sanoja esimerkiksi kuvakirjoista tai pelikorteista. Harjoituksia voi helposti ujuttaa kotoa löytyviin peleihin ja leikkeihin (esim. Alias, muistipelit, noppapelit).
3. Sovitaan, että lapsi käyttää uutta R:ää vapaassa puheessa esimerkiksi keskustelun, pelaamisen tai leikin aikana. Aluksi uutta R:ää käytetään noin 10 minuutin ajan, jolloin aikuisilla on lupa korjata lapsen sanoessa äänteen väärin. Harjoittelu-aikaa pidennetään päivittäin.

Apuna voi käyttää munakelloa

Ajasta munakelloon harjoittelu-aika (esim. 10 min). Kun aika on kulunut, lapsen puhetta ei saa enää korjata.

tai R-korttia:

R-kortin ollessa näkyvillä lapsen puhetta saa korjata. Kun kortti laitetaan pois, lapsi saa käyttää vanhaa R-äännettä.

**MUKAVIA HARJOITTELUTUOKIOITA!
INTOA JA ILOA OPPIMISEEN!**

EKHVA:n puheterapeutit